

<https://doi.org/10.5817/RPT2022-1-3>

PŘEHLED AKTUÁLNÍ JUDIKATURY I/2022

*ANNA BLECHOVÁ, MARTIN ERLEBACH, VOJTĚCH JUŘIČKA,
ANEŽKA KARPJÁKOVÁ, FRANTIŠEK KASL, ANDREJ KRIŠTOFÍK,
PAVEL LOUTOCKÝ, SOFIE PETROVÁ, JAN SVOBODA,
JAKUB VOSTOUPAL, ONDŘEJ WOZNICA*

1. PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ A AUTORSKÉ PRÁVO

JE DŮLEŽITÉ MÍT FILIPA?

Soud: Nejvyšší soud
Věc: 27 Cdo 2023/2019
Datum: 24. 3. 2021
Dostupnost: nsoud.cz

V roce 2012 byla Městskému soudu v Praze doručena žaloba na zdržení se užívání názvu českého překladu „Jak důležité je mít Filipa“ a užívání jména „Filip“ a obratu „mít filipa“ v textu českého překladu literárního díla spisovatele O.Wildea¹. Žalobcem byl A. N, dědic a spolunositel autorských práv po zemřelém překladateli J. Z. N.² Spor mezi žalovaným a žalobcem tkvěl v tom, že žalovaný P. D. v roce 2012 vytvořil překlad slavné Wildeovy divadelní hry s názvem „Jak důležité je mít Filipa“ [v originále „The Importance of Being Earnest“], který byl šířen prostřednictvím internetových stránek, v rámci inscenace divadelní hry a zároveň i jako publikace

¹ Bod 1 anotovaného rozhodnutí.

² Bod 3 anotovaného rozhodnutí.

dostupná v knihkupectví.³ Soud první instance žalobci vyhověl.⁴ Následně se spor dostal před Vrchní soud v Praze, který na základě odvolání žalovaného rozhodnutí soudu první instance změnil tak, že žalobu zamítl.⁵ V roce 2018 se pak celý spor dostal až k Nejvyššímu soudu.

Podstata sporu spočívala v tom, zda je překlad slovní hříčky názvu (a poslední věty díla) divadelní hry autorským dílem, ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), a zda požívá příslušnou autorskoprávní ochranu.⁶ Nejvyšší soud se stejně jako Vrchní soud v Praze neztotožnil se závěry soudu první instance a dovolání žalobce dne 24. 3. 2021 zamítl.⁷

Argumentace soudu se opírala o skutečnost, že slovu *Filip*, které v překladu J.Z.N je jménem hlavní postavy, není možné přiznat autorskoprávní ochranu dle §2 autorského zákona, jelikož se jedná o běžné jméno.⁸ U spojení „*míti filipa*“ soud konstatoval, že spojení je volným prvkem, který patří do obecného fondu (public domain) a z toho důvodu taktéž nemůže požívat ochranu dle autorského práva.⁹ Zároveň soud zdůraznil, že „*skutečnost, že se překladateli podařilo plně pochopit význam celého díla a také reprodukovat nuance originálu ještě neznamená, že pojmové znaky autorského díla budou naplněny také v každé jednotlivé větě překladu. Ochrana autorských práv překladatele získaná pro celé dílo se tedy nutně nemusí projevit v každé jednotlivé pasáži textu při jeho individuálním zvážení*“.¹⁰

Co se týče obecně aplikovatelných závěrů, Nejvyšší soud v tomto případě zdůraznil, že autorskoprávní ochrana se nevztahuje jen na dílo jako na celek, ale i na jeho jednotlivé části například název a jména postav. Podmínkou této právní ochrany je ale skutečnost, že samy o sobě jednotlivé

³ Bod 3 anotovaného rozhodnutí.

⁴ Bod 2 anotovaného rozhodnutí.

⁵ Bod 11 anotovaného rozhodnutí.

⁶ Bod 5 anotovaného rozhodnutí.

⁷ Bod 42 anotovaného rozhodnutí.

⁸ Bod 34 anotovaného rozhodnutí.

⁹ Bod 35 anotovaného rozhodnutí.

¹⁰ Bod 33 anotovaného rozhodnutí.

prvky splňují pojmové znaky díla dle autorského zákona. Tyto závěry jsou dle Nejvyššího soudu přenositelné i do oblasti autorskopravní ochrany zpracovaných děl a překladů.¹¹

Autorka: AB

NÁROK KOLEKTIVNÍCH SPRÁVCŮ NA BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ

Soud: Nejvyšší soud
Věc: 27 Cdo 386/2021
Datum: 14. 12. 2021
Dostupnost: nsoud.cz

Léčebné lázně Jáchymov provozují zařízení, v němž byly mezi lety 2013–2016 zpřístupňovány veřejnosti umělecké výkony výkonných umělců a zvukové a zvukově obrazové záznamy bez licenčního oprávnění uděleného kolektivním správcem.¹² Lázně Jáchymov podaly žádost o ustanovení společného zástupce, neboť uzavíraly licenční smlouvy s více než dvěma kolektivními správci. Na tuto žádost ale nebylo nijak reagováno, společný zástupce nebyl pověřen a licenční smlouva s kolektivním správcem tudíž nebyla uzavřena.¹³

Z důvodu neplacení příslušných licenčních poplatků podal kolektivní správce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který uložil lázeňskému objektu povinnost zaplatit dvojnásobek licenční odměny dle sazebníku kolektivního správce.¹⁴ Vrchní soud v Praze se v rámci odvolacího řízení nevypořádal s námitkou neustanoveného společného zástupce, kterou Lázně Jáchymov vznesly,¹⁵ a pouze doplnil výpočet soudu prvního stupně

¹¹ Body 29- 30 anotovaného rozhodnutí.

¹² Bod 1 anotovaného rozhodnutí. Práva k daným záznamům za dané umělce kolektivně spravuje INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, z. s.

¹³ Bod 13 anotovaného rozhodnutí.

¹⁴ Bod 2 anotovaného rozhodnutí.

¹⁵ Bod 13 anotovaného rozhodnutí.

o chybějící faktor obsazenosti jednotlivých pokojů lázeňského zařízení, čímž výslednou dlužnou částku poměrně snížil.¹⁶

Lázně Jáchymov tedy podaly dovolání k Nejvyššímu soudu, který se mimo jiných námitek¹⁷ zaměřil na námitku podání a doručení žádosti o ustanovení společného zástupce.¹⁸

Dle § 100a autorského zákona¹⁹, v případě, kdy uživatel nebo osoba oprávněná hájit zájmy v ní sdružených uživatelů alespoň jednomu z příslušných kolektivních správců doručí písemnou žádost o pověření společného zástupce podle § 101 odst. 11, tak po dobu než bude tento zástupce pověřen nemůže kolektivní správce uplatňovat nárok na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení dle § 40 odst. 4 autorského zákona z neoprávněného zásahu do kolektivně spravovaného práva nebo ohrožení takového práva (tj. dvojnásobek odměny).

Nejvyšší soud tak došel k závěru, že kolektivní správce nemůže uplatňovat nárok na vydání bezdůvodného obohacení ve výši dvojnásobku odměny, pokud mu byla subjektem doručena písemná žádost o pověření společného zástupce, který nebyl ustanoven.

Oba přezkoumávané rozsudky jsou tedy ve svém posouzení neúplné, a v důsledku toho je Nejvyšší soud zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.²⁰ V situaci, kdy byla žádost doručena v souladu se zákonem, disponuje tudíž kolektivní správce nárokem pouze na vydání bezdůvodného obohacení podle § 451 oz., nikoliv ve výši dvojnásobku dané odměny dle § 40 odst. 4 autorského zákona.

Autorka: SP

¹⁶ Bod 12 anotovaného rozhodnutí.

¹⁷ Body 31 – 46 anotovaného rozhodnutí.

¹⁸ Bod 47 anotovaného rozhodnutí.

¹⁹ Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění od 1. 1. 2017 do 19. 4. 2017.

²⁰ Bod 57 anotovaného rozhodnutí.

APLIKACE VÝJIMKY PRO SOUKROMÉ ROZMNOŽOVÁNÍ NA UKLÁDÁNÍ V CLOUDOVÉM ULOŽIŠTI

Soud: Soudní dvůr Evropské unie

Věc: C 433/20

Datum: 24. 3. 2022

Dostupnost: curia.europa.eu

Organizace kolektivní správy autorských práv Austro-Mechana žalovala společnost Strato jako poskytovatele služeb cloudového uložiště na zaplacení poplatku za soukromé rozmnožování. Strato nárok odmítla s tím, že z titulu služeb cloud computingu nemá být vyplácena žádná odměna, neboť již uhradila příslušný poplatek v Německu při pořízení serverů k hostingu a neboť uživatelé již uhradili odměnu při pořízení zařízení k nahrání dat do cloudového uložiště.²¹

V první instanci byl nárok Austro-Mechana odmítnut, neboť společnost Strato nepřevádí svým zákazníkům paměťová média, ale poskytuje jim službu internetového úložiště.²² Austro-Mechana však v odvolání k Oberlandesgericht Wien namítla, že otázka, zda ukládání obsahu v rámci cloud computingu spadá do působnosti čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, je nejisté, a to s odkazem na rozhodnutí VCAST (C-265/16).²³

Odvolací soud tak položil Soudnímu dvoru předběžné otázky, zda "na jakémkoliv nosiči" v čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29 znamená, že tím jsou myšleny také servery užívané k poskytování datového uložiště soukromým osobám, a zda je právní úprava, která vylučuje poskytovatele služeb cloudového úložiště z povinnosti platit spravedlivou náhradu uvedenou v čl. 5 odst. 2 směrnice 2001/29, slučitelná s právem EU.²⁴

Soudní dvůr na obě předběžné otázky odpověděl kladně. K první otázce soud nejprve vyložil, že pořizování rozmnoženin v cloudovém úložišti

²¹ Bod 8 a 10 anotovaného rozhodnutí.

²² Bod 9 a 11 anotovaného rozhodnutí.

²³ Bod 12 anotovaného rozhodnutí.

²⁴ Bod 13 a 35 anotovaného rozhodnutí.

představuje rozmnoženinu ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, neboť rozmnoženina je širokým pojmem s ohledem na použitý jazyk a cíl směrnice stanovit vysokou úroveň autorskoprávní ochrany.²⁵ Soudní dvůr navíc dovozuje, že akt pořízení rozmnoženiny díla může být spojen se samostatným aktem sdělování díla veřejnosti, přičemž se jedná o samostatná užití.²⁶

K druhé otázce Soudní dvůr dovodil, že v případě, že členské státy zavedou výjimku dle čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29, jsou současně povinny zajistit systém spravedlivé odměny určený k odškodnění nositelů práv za způsobenou újmu.²⁷ S odkazem na předchozí judikaturu však Soudní dvůr dovozuje, že hradit náklady na odměnu, která bude zaplácena nositeli autorského práva, je v zásadě povinna osoba, která provádí soukromé rozmnožování.²⁸ V případě využívání cloudových služeb tak samotní uživatelé cloud computingu hradí odměnu dle čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29.²⁹ Současně s ohledem na praktické potíže s výběrem takového poplatku mohou členské státy poplatek přenést na osoby disponující prostředky pro digitální rozmnožování.³⁰

Soudní dvůr tak upřesnil aplikaci výjimky pro soukromé rozmnožování dle čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29. Soudní dvůr však současně jasně oddělil různé způsoby užití autorského díla v rámci téhož technologického procesu, přičemž je na různé způsoby užití nezbytné aplikovat různé právní režimy, vč. případné aplikace směrnice 2019/790.

Autor: OW

²⁵ Bod 16 anotovaného rozhodnutí.

²⁶ Bod 31 a 32 anotovaného rozhodnutí.

²⁷ Bod 38 a 40 anotovaného rozhodnutí.

²⁸ Bod 43 anotovaného rozhodnutí.

²⁹ Bod 43 anotovaného rozhodnutí.

³⁰ Bod 44 až 48 anotovaného rozhodnutí.

PLATNOST ČLÁNKU 17 SMĚRNICE 2019/790

Soud: Soudní dvůr Evropské unie
Věc: C 401/19
Datum: 26. 4. 2022
Dostupnost: curia.europa.eu

Bezprostředně po přijetí směrnice 2019/790 (také DSM směrnice nebo Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu) Polsko před Soudním dvorem napadlo její článek 17, který předepisuje nová pravidla fungování poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online. Kontroverzním se již při legislativním procesu a současně v tomto sporu stala preventivní povinnost založená v článku 17 odst. 4 písm. b) směrnice. Jádrem sporu a také jediným žalobním důvodem Polska je tvrzené porušení svobody projevu a informací dle článku 11 Listiny základních práv EU.³¹ Polsko proto navrhlo alternativně (i.) zrušit článek 17 odst. 4 písm. b); nebo (ii.) zrušit celý článek 17, pokud by soud posoudil, že ustanovení nelze oddělit od ostatních částí článku 17.³²

Soudní dvůr v úvodu rozhodnutí dovozuje, že ustanovení článku 17 odst. 4 písm. b) není oddělitelné, neboť by jeho zrušením došlo ke změně podstaty článku 17, a tedy lze zrušit pouze článek 17 jako celek.³³ Soudní dvůr následně dovozuje, že článek 17 může představovat významné omezení svobody projevu a informací.³⁴ Přesto však Soudní dvůr odmítl zrušit článek 17 a polskou žalobu zamítl, neboť dovedl, že směrnice 2019/790 zavádí vhodné záruky k tomu, aby bylo zajištěno dodržování práva na svobodu projevu a informací a současně jeho spravedlivá rovnováha s právem duševního vlastnictví.³⁵

Ve vztahu k povaze omezení svobody projevu a informací Soudní dvůr odkazuje na rozhodnutí YouTube a Cyando (C-682/18), neboť povinnost

³¹ Bod 23 anotovaného rozhodnutí.

³² Bod 12 anotovaného rozhodnutí.

³³ Body 19 a 20 anotovaného rozhodnutí.

³⁴ Body 54 a 55 anotovaného rozhodnutí.

³⁵ Bod 98 anotovaného rozhodnutí.

dle článku 17 odst. 4 písm. c) odpovídá povinnosti dle článku 14 odst. 1 písm. b) směrnice 2000/31, a dále vymezuje, že článek 17 odst. 4 písm. b) skutečně de facto zavádí povinnost provádět předchozí kontrolu nahrávaného obsahu.³⁶ Za problematické však v tomto smyslu Soudní dvůr označuje pouze ty automatické nástroje filtrování, které dostatečně nerozlišují mezi zákonným a nezákonným obsahem.³⁷ S odkazem na rozhodnutí Glawischnig-Piesczek (C-18/18) se navíc Soudní dvůr vymezuje vůči situacím, kdy by sám poskytovatel musel rozhodovat o protiprávnosti obsahu.³⁸

Jako dostatečně přesný rámec opatření a záruk pak Soudní dvůr posoudil kombinaci faktorů. Zprv Soudní dvůr zdůraznil legální možnost nahrávat obsah v rámci výjimek a omezení autorského práva, o čemž poskytovatelé služeb uživatele musí informovat.³⁹ Dále Soudní dvůr zdůrazňuje, že článek 17 nevede k obecné povinnosti dohledu, a naopak podléhá předání relevantních a nezbytných informací o konkrétním obsahu.⁴⁰ V neposlední řadě Soudní dvůr zdůrazňuje procesní záruky.⁴¹

Soudní dvůr ve svém rozhodnutí finálně rozhodl otázku samotné platnosti článku 17 směrnice 2019/790, přičemž ukládá členským státům úkol zajistit přiměřenost aplikace této právní úpravy. Otevírá se tak nová kapitola regulace autorskoprávního obsahu na internetu, ve které bude Soudní dvůr při dalším výkladu článku 17 směrnice 2019/790 nadále hrát velmi významnou roli. Zásadní budou zejména limity, které rozhodovací praxe nastaví pro automatické nástroje filtrování.

Autor: OW

³⁶ Body 51 až 53 anotovaného rozhodnutí.

³⁷ Bod 86 anotovaného rozhodnutí.

³⁸ Bod 90 anotovaného rozhodnutí.

³⁹ Body 87 a 88 anotovaného rozhodnutí.

⁴⁰ Body 89 a 90 anotovaného rozhodnutí.

⁴¹ Body 93 a 94 anotovaného rozhodnutí.

2. SOUKROMÍ A OSOBNÍ ÚDAJE

K POVINNOSTI SPRÁVCE DOLOŽIT TITUL U VŠETKÝCH OSOBNÝCH ÚDAJOCH SPRACOVÁVANÝCH PRE NEHO SPRACOVATEĽOM

Soud: Nejvyšší správní soud
Věc: 7 As 146/2021 – 26
Datum: 7. 10. 2021
Dostupnost: uouu.cz

Žalovaný Úřad pro ochranu osobních údajů („ÚOOÚ“) uložil žalobkyni – společnosti SMS finance, a.s., povinnost vymazať osobné údaje, voči ktorým je v postavení správca, ku ktorým nevie zaistiť (doložiť) právne tituly podľa čl. 6 Obecného nariadenia⁴². Zároveň jej bola uložená povinnosť uzavrieť spracovateľskú zmluvu s podnikateľom, ktorý voči spoločnosti vystupoval ako spracovateľ.⁴³ K vzniku tohto vzťahu malo dôjsť tak, že spracovateľ, ako samostatný podnikateľ, ponúkal koncovým klientom poisťovnícke služby zaistované žalobcom. Údaje o klientoch, ktorým poisťovnícke služby ponúkal, získaval spracovateľ prostredníctvom telefónnych hovorov, v rámci ktorých sa predstavoval pod menom žalobkyne.⁴⁴

Žalobkyňa podala rozklad v ktorom namietala, že voči údajom, s ktorými narába spracovateľ nie je správcom podľa čl. 4 ods. 7 Obecného nariadenia.⁴⁵ Rozklad bol zamietnutý, čo žalobkyňa napadla správnu žalobou pred Mestským súdom v Prahe. Žalobkyňa opäť namietala, že nie je voči týmto údajom správcom nakoľko za nesprávne spracovanie neodpovedá ona ale práve spracovateľ, ktorý je jej zástupcom a zároveň samostatným podnikateľským subjektom. Mestský súd však táto argumentácia

⁴² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

⁴³ Bod 1 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁴ Bod 20 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁵ Bod 2 anotovaného rozhodnutia.

nepresvedčila a žalobkyni nevyhovel, nakoľko v konaní bolo preukázané že je to žalobkyňa, kto určil prostriedky a účel spracovania.⁴⁶

Voči tomuto rozhodnutiu potom žalobkyňa ďalej brojila kasačnou sťažnosťou pred NSS, v ktorej tvrdila že rozhodnutie Mestského súdu je jednako nepreskúmateľné, príkaz vymazania údajov ku ktorým nie je dostatočne preukázaný titul nie je dostatočne určité a že sa súd odchýlil od zavedenej praxe, pričom odkázala na rozsudok NSS sp. zn. 9 As 34/2008.⁴⁷

NSS sťažnosti nevyhovel a žalobkyňu odkázal späť na odôvodnenie Mestského súdu⁴⁸, nakoľko v kasačnej sťažnosti tvrdila len veci, ktoré boli vysporiadané už v tomto rozhodnutí, s ktorým sa NSS stotožnil. K odkazu na predchádzajúci rozsudok NSS uvádza, že už z doby jeho vydania je zřejmé že sa nemôže vzťahovať na situáciu, ktorú namieta žalobkyňa.⁴⁹ K námietke nedostatočnej určitosti príkazu k vymazaniu uvádza, že ÚOOÚ konkretizoval rozsah údajov takým spôsobom aby ich žalobkyňa, ako správca, mohla sama identifikovať.⁵⁰ Ďalej tiež NSS neprisvedčilo argumentu nepreskúmateľnosti, nakoľko jednako sám odkazuje na odôvodnenie⁵¹, s ktorým sa stotožnil⁵², a tiež mal zato, že v ňom Mestský súd uviedol všetky skutočnosti, z ktorých vychádzal, a vyjadril sa ku všetkým žalobným bodom. NSS teda aj navzdory opisu fungovania vzťahu medzi žalobkyňou a správcom, ktorý je podľa NSS na tak konkrétnej úrovni bezpredmetný, nakoľko nič nemení na rozhodnom kritériu určenia prostriedkov a účelu spracovania, potvrdil rozhodnutie Mestského súdu.

V poslednej rade na žalobkyninu námietku, že ÚOOÚ si príkazom k výmazu len vytvára pôdu pre následné udelenie sankcie dodal, že nemôže rozhodovať o hypotetických, či ešte len budúcich krokoch správneho orgánu a že v takom prípade žalobkyni opäť náležia všetky opravné prostriedky.⁵³

⁴⁶ Bod 3 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁷ Bod 4 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁸ Bod 12 a 19 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁹ Bod 20 anotovaného rozhodnutia.

⁵⁰ Bod 23 anotovaného rozhodnutia.

⁵¹ Bod 26 anotovaného rozhodnutia.

⁵² Bod 8, 9, 10 a 11 anotovaného rozhodnutia.

⁵³ Bod 24 anotovaného rozhodnutia.

Autor: AK

PRÁVNÍ ZÁRUKY A DOHLED NAD TAJNÝM SLEDOVÁNÍM A PŘÍSTUPU KE KOMUNIKAČNÍM ÚDAJŮM

Soud: Evropský soud pro lidská práva
Věc: 70078/12 (Ekimdzhiev a další proti Bulharsku)
Datum: 11. 1. 2022
Dostupnost: hudoc.echr.coe.int

Stěžovatelé (dva bulharští právníci a dvě neziskové organizace) podali k Evropskému soudu pro lidská práva stížnost, ve které tvrdili, že povaha jejich profesní činností je vystavuje riziku jak tajného sledování, tak i přístupu státních orgánů k jejich komunikačním údajům podle zákonů, které tyto postupy v Bulharsku povolují. Tyto zákony a postupy jsou tak dle nich v rozporu s článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv (dále jen „Úmluva“). Stěžovatelé však nevedli, že by byli oni sami skutečně sledováni nebo že by státní orgány měly přístup k jejich komunikačním údajům.⁵⁴ Nadto stěžovatelé uváděli, že neměli proti těmto postupům k dispozici žádný účinný opravný prostředek, který je garantován článkem 13 Úmluvy. Soud však s odkazem na předchozí judikaturu⁵⁵ rozhodl, že stížnost bude přezkoumána pouze z pohledu článku 8 Úmluvy.⁵⁶

Daný článek zakotvuje každému právo na respektování soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence, přičemž toto právo lze omezit toliko na základě zákona a v případech nezbytných v demokratické společnosti.

Soud se tak při přezkumu zaměřil na otázku, zda je daná právní úprava v demokratické společnosti nezbytná a obsahuje odpovídající účinné záruky.⁵⁷ Soud zohlednil i dva praktické faktory, a to skutečné fungování

⁵⁴ Bod 10 anotovaného rozhodnutí.

⁵⁵ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. 12. 2015, Roman Zakharov proti Rusku, 47143/06, bod 307.

⁵⁶ Body 246-247 ve spojení s 361 anotovaného rozhodnutí.

opatření dohledu, a dále existenci nebo absenci důkazů o skutečném zneužívání.⁵⁸

V rámci přezkumu zákona upravujícího tajné sledování Soud nejprve konstatoval, že v zákoně chybí definice předmětu, který může podléhat tajnému sledování. To může být problematické zejména kvůli tomu, že skrze tuto vágnost lze dojít k extenzivnímu výkladu ohledně předmětu sledování (např. celá policejní databáze).⁵⁹ Taktéž zákon neobsahuje definici pojmu „z důvodu národní bezpečnosti“, který umožňuje povolit sledování až na dobu 24 měsíců,⁶⁰ přičemž absentují i pravidla upravující ochranu osobních a jiných údajů získaných v rámci tajného sledování⁶¹ a ochrany komunikace mezi klientem a advokátem.⁶² Soud dále shledal řadu pochybení i v praxi státních orgánů.⁶³

V rámci přezkumu předpisu upravujícího uchovávání komunikačních údajů a přístupu k nim považoval Soud za závažný nedostatek zejména neexistenci veřejně dostupných, zákonných pravidel pro přístup k údajům a jejich další zpracování v rámci trestního řízení.⁶⁴ I v této oblasti pak Soud našel řadu pochybení v rámci praxe státních orgánů.⁶⁵

⁵⁷ Konkrétně pak Soud zkoumal u napadených předpisů následující záruky a principy: 1) dostupnost právní úpravy, 2) důvody pro povolení tajného sledování a přístupu k údajům elektronických komunikací ze strany státních orgánů, jakož i jejich osobní rozsah, 3) dobu trvání kontrolních opatření a pravidel pro zpracování údajů, 4) schvalovací proces, 5) dohled, 6) oznámení dotčeným jednotlivcům a 7) dostupné opravné prostředky. Viz body 291-293 anotovaného rozhodnutí.

⁵⁸ Body 291–355 anotovaného rozhodnutí.

⁵⁹ Bod 303 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁰ Bod 305 anotovaného rozhodnutí.

⁶¹ Body 326–332 anotovaného rozhodnutí.

⁶² Bod 333 anotovaného rozhodnutí.

⁶³ Např. většina rozhodnutí o povolení sledování z posledních let nebyla řádně odůvodněna a obsahovaly pouze všeobecné důvody, viz body 311-313 anotovaného rozhodnutí, nedostatečná notifikace sledovaných či absence opravného prostředku, viz body 350-360 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁴ Body 408-409 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁵ Např. donucovací orgány nejsou povinny poskytovat soudcům, kteří přístup povolují, nezbytné informace, pokud je přístup požadován v rámci trestního řízení, viz body 402-403 anotovaného rozhodnutí, absence povinnosti soudců zdůvodnit své rozhodnutí, viz bod 405 anotovaného rozhodnutí, či absence opravného prostředku, viz body 416-418 anotovaného rozhodnutí.

Soud tak jednomyslně dospěl k závěru, že napadené bulharské právní předpisy nesplňují požadavek na kvalitu zákona vyžadovanou Úmluvou a nezajišťují, že je tajné sledování využíváno pouze tam, kde je to nezbytně nutné v demokratické společnosti.⁶⁶ Soud proto rozhodl, že v daném případě skutečně došlo k porušení čl. 8 Úmluvy, a to ve vztahu ke stěžovatelům už jen pouhou existencí těchto dvou zákonů a praktik pověřených orgánů.⁶⁷

Autorka: AKar

ŽÁDOST O DEINDEXOVÁNÍ ČLÁNKU A SVOBODA PROJEVU

Soud: Evropský soud pro lidská práva
Věc: 77419/16 (Biancardi proti Itálii)
Datum: 25. 2. 2022
Dostupnost: hudoc.echr.coe.int

Stěžovatel Alessandro Biancardi byl šéfredaktorem zpravodajského webu, který v roce 2008 uveřejnil článek o rvačce v restauraci obsahující jména dvou zúčastněných a jejich synů, názvy dvou rodinných restaurací zúčastněných a další okolnosti vyšetřování. Stěžovatel byl jimi v roce 2010 vyzván k odstranění článku z internetu, čemuž nevyhověl a byl zažalován.⁶⁸

V průběhu řízení před soudem prvního stupně stěžovatel článek sám de-indexoval za cílem spor urovnat.⁶⁹ Tento soud konstatoval, že v souladu s národním právem byl veřejný zájem na dostupnosti předmětných informací v okamžiku obdržení výzvy již uspokojen. Jelikož článek zůstal velmi snadno přístupný po dobu tří let a stěžovatel nevyhověl výzvě k jeho odstranění, došlo k poškození pověsti žalobce a porušení jeho práva na respektování soukromého života a stěžovateli byla uložena povinnost nahradit nemajetkovou újmu.⁷⁰ Italský Nejvyšší soud se ztotožnil se závěry soudu nižšího stupně a stěžovatelovo odvolání zamítl. Také doplnil, že zpracování

⁶⁶ Body 358-359 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁷ Body 383-384 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁸ Body 5 až 9 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁹ Bod 10 anotovaného rozhodnutí.

⁷⁰ Body 12 a 13 anotovaného rozhodnutí.

osobních údajů stěžovatele bylo nezákonné v době, kdy po obdržení výzvy článek zůstal nadále přístupný.⁷¹

Stěžovatel se obrátil na Evropský soud pro lidská práva s tím, že mu bylo zasaženo do jeho svobody projevu garantované v čl. 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, a že sankce, kterou obdržel, byla excesivní.⁷²

Zásah do práv obsažených v článku 10 Úmluvy je možný, pokud je to nezbytné v demokratické společnosti, např. v zájmu ochrany práv jiných osob. Mezi stranami nebyly sporné skutečnosti, že došlo k zásahu do stěžovatelovy svobody projevu, tento zásah byl v souladu s právem a taktéž sledoval legitimní cíl, Soud tedy zkoumal nezbytnost daného zásahu. Dále konstatoval, že stěžovatel byl shledán odpovědným pouze na základě neprovedení deindexace, odstranění článku z internetu ani jeho anonymizace nebyly předmětem řízení.⁷³ Od aplikace kritérií vymezených v případě *Axel Springer proti Německu*⁷⁴ se Soud odklonil. Namísto toho zkoumal, zda byl právní základ, na němž byla založena stěžovatelova občanskoprávní odpovědnost před italskými soudy, dostatečně opodstatněný, a to skrze kritéria (1) délky doby, po kterou byl článek přístupný s přihlédnutím k důvodu zpracování obsažených dat, (2) citlivosti těchto dat a (3) závažnosti udělené sankce.⁷⁵

Jelikož článek zůstal snadno přístupný a nezměněný po dobu osmi měsíců od obdržení výzvy,⁷⁶ týkal se trestního řízení⁷⁷ a udělená sankce nebyla

⁷¹ Bod 14 anotovaného rozhodnutí.

⁷² Bod 30 anotovaného rozhodnutí.

⁷³ Body 57 až 59 anotovaného rozhodnutí.

⁷⁴ Rozdíl od případu *Axel Springer proti Německu* ze dne 7. 2. 2012 spočíval v odlišnosti dopadu internetového článku oproti článku v tištěných novinách a odlišnosti subjektu jako soukromé osoby nepůsobící ve veřejné sféře. Viz bod 62 anotovaného rozhodnutí.

⁷⁵ Body 62 až 64 anotovaného rozhodnutí.

⁷⁶ Bod 65 anotovaného rozhodnutí.

⁷⁷ Bod 67 anotovaného rozhodnutí.

excesivní,⁷⁸ Soud shledal omezení stěžovatelovy svobody projevu za přípustné a jeho žádost zamítl.⁷⁹

Autor: VJ

ZABEZPEČENÍ ZDRAVOTNICKÝCH ÚDAJŮ A POVAHA VEŘEJNÉHO SUBJEKTU DLE ZÁKONA O ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Soud: Nejvyšší správní soud
Věc: 10 As 190/2020
Datum: 25. 2. 2022
Dostupnost: nssoud.cz

Úřad pro ochranu osobních údajů shledal Nemocnici Tábor (dále jako „stěžovatel“) vinnou ze spáchání přestupku podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, neboť dle jeho názoru nezabezpečila dostatečně⁸⁰ osobní údaje v rámci elektronické zdravotní dokumentace.⁸¹

Stěžovatel podal proti rozhodnutí neúspěšně rozklad a dále žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl, protože pokud stěžovatel pořizoval záznamy o tom, kdo a kdy osobní údaje zaznamenal, ale ne zpřístupnil, porušil tím zákonnou povinnost dostatečného zabezpečení.⁸²

Stěžovatel se tak obrátil na NSS s kasační stížností, ve které mimo jiné argumentoval, že Městský soud v Praze si nesprávně vyložil zákon o ochraně osobních údajů (konkrétně § 13 odst. 4 písm. c)), který ostatně ale vůbec neměl aplikovat, neb se jedná o právní úpravu pro stěžovatele

⁷⁸ Soud konstatoval, že ačkoliv sankce není zanedbatelná, vzhledem k civilněprávní povaze soudního řízení a jeho okolnostem nemůže být označena za excesivní. Viz bod 68 anotovaného rozhodnutí.

⁷⁹ Body 70 a 71 anotovaného rozhodnutí.

⁸⁰ Konkrétně se jednalo o nemožnost prokázat přístup k dokumentu skrze logy a neprovádění pravidelné kontroly přístupů k elektronické dokumentaci. Viz bod 1 anotovaného rozhodnutí.

⁸¹ Bod 1 anotovaného rozhodnutí.

⁸² Bod 3 anotovaného rozhodnutí.

méně příznivou.⁸³ Příznivější jsou dle něj pozdější legislativní akty, ať už GDPR⁸⁴, které dle jeho výkladu daný institut ani nezná, či zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, který neumožňuje uložit sankci za správní trest veřejnému subjektu, za který se stěžovatel považuje.^{85 86}

NSS v otázce výkladu § 13 odst. 4 písm. c) odmítl argumentaci stěžovatele, která byla založena na ryze gramatickém výkladu a nezohledňuje smysl ustanovení ani dřívější judikaturu NSS^{87 88}. V otázce výhodnější právní úpravy upozorňuje NSS na skutečnost, že stěžovatel se neprováděním pravidelných kontrol a neexistencí logů dopustil nejen porušení povinnosti podle § 13 odst. 4, ale též obecnějšího § 13 odst. 1.⁸⁹ Právě k tomu je potřeba hledat příznivější úpravu a to v kontextu existující judikatury⁹⁰, přičemž NSS upozorňuje, že čl. 32 GDPR odpovídá úpravě stanovené v § 13 odst. 1 a neklade na správce či zpracovatele mírnější požadavky.⁹¹ Nakonec se NSS zabýval otázkou povahy stěžovatele. NSS se sice definici veřejného subjektu (která v samotném zákoně o zpracování osobních údajů chybí) vyhnul, ale konstatoval, že stěžovatel jím jistě není, neb veřejný subjekt bude zpravidla zřízen zákonem a určen k plnění úkolů ve veřejném zájmu a zároveň nebude disponovat vlastním majetkem (což stěžovatel nespĺňuje)^{92 93}. Zároveň

⁸³ Bod 4 anotovaného rozhodnutí.

⁸⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

⁸⁵ Vede zdravotnickou dokumentaci podle zákona č. 372/2011 Sb., je veřejným zadavatelem podle zákon č. 372/2011 Sb., je veřejnou institucí podle zákona č. 106/1999 Sb. a jeho činnost je primárně financována z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Stěžovatel je soukromou osobou založenou Jihočeským krajem k plnění veřejného zájmu.

⁸⁶ Bod 4 anotovaného rozhodnutí.

⁸⁷ Viz rozsudek NSS 7 As 150/2012 ze dne 30. 1. 2013.

⁸⁸ Body 11-16 anotovaného rozhodnutí.

⁸⁹ Body 22-23 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁰ Viz rozsudek NSS 4 As 140/2019.

⁹¹ Body 23-24 anotovaného rozhodnutí.

⁹² Srov. Rozsudek NSS čj. 4 AS 376/2019 31.

⁹³ Body 33-34 anotovaného rozhodnutí.

NSS uvádí, že je zásadně nerozhodný status subjektu dle jiných zákonů (např. veřejného zadavatele dle zákona o zadávání veřejných zakázek).⁹⁴

NSS tak plně souhlasil s Městským soudem a kasační stížnost zamítl. Zvláště důležitým aspektem tohoto rozsudku se stalo právě posouzení, zda je stěžovatel veřejným subjektem. NSS se přitom primárně spolehl na argument zdrojem financí, který může potenciálně otrástit vymezením některých veřejných subjektů ve smyslu zákona o zpracování osobních údajů.⁹⁵

Autor: JV

POVINNOST PROVOZOVATELE ZPRAVODAJSKÉHO SERVERU ODKRÝT IDENTITU AUTORA ÚTOČNÉHO PŘÍSPĚVKU

Soud: Evropský soud pro lidská práva
Věc: 39378/15 (Standard Verlagsgesellschaft MBH proti Rakousku)
Datum: 7. 3. 2022
Dostupnost: hudoc.echr.coe.int

Stěžovatelka je vydavatelkou deníku *Der Standard*, který v rámci své digitální platformy umožňuje registrovaným uživatelům diskutovat nad jednotlivými články.⁹⁶ V průběhu registrace jsou uživatelé upozorněni na ilegality útočných příspěvků, přičemž v případě jejich publikace může být stěžovatelka povinna vydat osobní údaje příspěvatele.⁹⁷ V rámci politicky vypjatější debaty u několika článků však došlo k publikaci takových komentářů namířených proti zde zmíněným politikům.⁹⁸ Ti se v reakci obrátili na stěžovatelku, aby jim vydala osobní údaje příspěvatele za účelem zahájení trestního a civilního řízení.⁹⁹ Stěžovatelka dané komentáře odstranila, vydat

⁹⁴ Bod 33 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁵ NSS doslova uvádí, že „nemocnice (akciová společnost) nedostává finanční prostředky na svůj provoz a fungování přímo z veřejných rozpočtů, nýbrž je získává jako protiplnění za konkrétní úkony a pacienty, které zdravotním pojišťovnám vykáže.“

⁹⁶ Body 5 a 6 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁷ Body 7 a 8 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁸ Body 13-21 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁹ Body 16-17 a 20-21 anotovaného rozhodnutí.

osobní údaje komentujících ovšem odmítla, neboť dle ní nešlo o pomluvu.¹⁰⁰

Zmínění politici se tedy obrátili na soud, přičemž argumentovali, že komentáře naplňují defamační a urážlivé znaky.¹⁰¹ Stěžovatelka se bránila, že více než o pomluvu se jedná o hodnotový soud a že dle zákona o médiích není povinna vyzrazovat své zdroje.¹⁰² Spor nakonec rozhodoval Rakouský Nejvyšší soud, který odmítl argumentaci stěžovatelky a nakázal jí vydat osobní údaje dle tamějšího zákona o E-Commerce.¹⁰³

Stěžovatelka se tak obrátila na Evropský soud pro lidská práva s tím, že daný postup zasahuje do jejího práva (konkrétně svobody médií) dle článku 10 Evropské úmluvy o lidských právech. Zmíněný článek přiznává každému právo na svobodu projevu včetně práva přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů, přičemž ale umožňuje toto právo omezit zákonem z důvodů nezbytných v demokratické společnosti (tedy mj. v zájmu ochrany práv a svobod jiných osob).

Soud v počátku konstatoval, že stěžovatelka v případě nevystupuje jako médium, ale jako poskytovatel webhostingu.^{104,105} Funkční model daného fóra je ovšem založen na rozdmýchávání debaty k tématům veřejného zájmu, což je článkem 10 chráněno.¹⁰⁶ A přestože z praktických důvodů odmítl myšlenku, že by příspěvatelům na internetu svědčilo právo absolutní anonymity, uznává důležitost anonymity pro podporu svobody projevu.¹⁰⁷ V rozsudku, dle kterého měla stěžovatelka příspěvatele této anonymity zbavit, tak konstatoval existenci zásahu a přistoupil k testu proporcionality. Existence relevantního zákona byla nesporná, Soud tedy poměřoval, zda se

¹⁰⁰ Body 17, 21 a 23 anotovaného rozhodnutí.

¹⁰¹ Body 22 a 23 anotovaného rozhodnutí.

¹⁰² Bod 23 anotovaného rozhodnutí.

¹⁰³ Body 25-33 anotovaného rozhodnutí.

¹⁰⁴ Mj. také odmítl argument stěžovatelky, že by autoři příspěvků vystupovali jako novinářské zdroje, neb jejich informace byly určeny široké veřejnosti a nikoliv pouze novináři. Viz body 69-71 anotovaného rozhodnutí.

¹⁰⁵ Body 68-71 anotovaného rozhodnutí.

¹⁰⁶ Body 73-74 anotovaného rozhodnutí.

¹⁰⁷ Body 75-79 anotovaného rozhodnutí.

jedná o opatření nezbytné pro demokratickou společnost.¹⁰⁸ Připomněl, že politik musí tolerovat vyšší míru kritiky než soukromá osoba,¹⁰⁹ a vnitrostátním soudům vytkl nedostatečné poměření konfliktních zájmů.¹¹⁰ Vzhledem k tomu, že se spor netýkal odpovědnosti stěžovatelky za dané komentáře, stačilo by v tomto ohledu i *prima facie* prověření.¹¹¹

I takové prověřování si ovšem žádá určité zdůvodnění a vyvážení zájmů, Soud tedy v jejich absenci konstatoval zásah do práva na svobodu projevu dle čl. 10N Úmluvy.¹¹² Nevyrátil tím možnost de-anonymizace přispěvatelů, ale v konkrétním případě konstatoval, že absence poměrování zájmů ze strany vnitrostátních soudů nenaplnuje kritéria proporcionality a potřeby v demokratické společnosti.

Autor: JV

PLOŠNÉ SHROMAŽĎOVÁNÍ ÚDAJŮ O TELEKOMUNIKAČNÍM PROVOZU ZA PODMÍNKY OMEZENÉHO PŘÍSTUPU K NIM

Soud: Soudní dvůr Evropské unie
Věc: C-140/20
Datum: 5. 4. 2022
Dostupnost: curia.europa.eu

Stěžovatel byl v roce 2015 prvostupňovým irským soudem odsouzen na doživotí za vraždu. V odvolání proti tomuto rozhodnutí stěžovatel poukazoval na porušení svých základních práv garantovaných Listinou základních práv Evropské unie.¹¹³ Dle stěžovatele byly údaje o telekomunikačním provozu použité jako důkazní prostředek v jeho trestní věci použity

¹⁰⁸ Srov. Body 138 a 139 rozsudku *Delfi AS proti Estonsku*, dále pak *Von Hannover proti Německu* a *Axel Springer AG proti Německu*.

¹⁰⁹ Body 85-87 anotovaného rozhodnutí a rozhodnutí *Lingens proti Rakousku*, *Oberschlick proti Rakousku* či *Couderc a Hachette Filipacchi Associés proti Francii*.

¹¹⁰ Body 95 anotovaného rozhodnutí.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Body 95 a 96 anotovaného rozhodnutí.

¹¹³ Konkrétně namítal porušení práv uvedených v čl. 7 (respektování soukromého života), 8 (ochrana osobních údajů), 11 (svoboda projevu) a čl. 52.

sice v souladu s irským zákonem z roku 2011¹¹⁴, ale v rozporu se směrnicí 2002/58/ES¹¹⁵ upravující oblast shromažďování údajů o telekomunikačním provozu. Rozhodnutí o odvolání ještě nebylo vydáno.

V souladu s tímto argumentem stěžovatel následně podal žalobu v civilním řízení za účelem prohlášení neslučitelnosti příslušného ustanovení irského zákona z roku 2011¹¹⁶ a výše zmíněné směrnice 2002/58/ES. Tato otázka se dostala k irskému nejvyššímu soudu, který předložil Soudnímu dvoru Evropské unie 6 předběžných otázek.¹¹⁷

Tyto otázky lze shrnout do 3 oblastí. V první¹¹⁸ se dotazující soud ptal, zda je plošné shromažďování údajů o telekomunikačním provozu v rozporu se směrnicí 2002/58/ES vykládanou v souladu s Listinou základních práv Evropské unie. K této otázce Soudní dvůr nejprve zrekapituloval svou dosavadní judikaturu ve věci data retention¹¹⁹ a následně uvedl, že plošné shromažďování údajů o telekomunikačním provozu je obecně nepřipustné, a to i v případě úpravy jakou použilo Irsko ve svém zákoně z roku 2011.¹²⁰ Zároveň však uvedl přijatelné alternativy právních úprav data retention.¹²¹

V druhé zkoumané oblasti¹²² se Soudní dvůr musel vypořádat s otázkou, zda je možné, aby o přístupu k údajům telekomunikačního provozu rozhodoval pouze jeden příslušník policie a k němu speciálně přidružený úřední aparát. Soudní dvůr v této věci prohlásil, že takové centralizované

¹¹⁴ To je Communications (Retention of Data) Act 2011.

¹¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích).

¹¹⁶ To je čl. 15 Communications (Retention of Data) Act 2011.

¹¹⁷ Bod 30 anotovaného rozhodnutí.

¹¹⁸ Otázky 1,2,4 z bodu 30 anotovaného rozhodnutí.

¹¹⁹ Rozhodnutí Digital Rights Ireland, C-293/12 a C-594/12, Tele2Sverige, C-203/15 a C-698/15 a La Quadrature du Net, C-511/18, C-512/18 a C-520/18.

¹²⁰ To je Communications (Retention of Data) Act 2011.

¹²¹ Body 67, 72, 80 a 85 anotovaného rozhodnutí, jde např. o: cílené uchovávání lokalizačních údajů vymezené nediskriminačně pro kategorii osob nebo pro určitou geograficky vymezenou oblast, plošné shromažďování a uchovávání IP adres zdrojů připojení po nezbytně dlouhou dobu nebo příkaz k urychlenému uchování údajů o telekomunikačním provozu (quick freeze) pokud je taková úprava dostatečně specifická a subjekty údajů mají zároveň záruky proti zneužití těchto údajů.

¹²² Otázka 3 z bodu 30 anotovaného rozhodnutí.

rozhodování není šetrné k základním právům subjektů údajů,¹²³ protože nejde o nezávislý správní orgán, který rozhodnutí provádí, ale jen o jakousi „odnož“.¹²⁴

Poslední oblastí pak byly otázky¹²⁵ týkající se možnosti vnitrostátního soudu omezit časové účinky prohlášení nesouladu vnitrostátního práva s právem Evropské unie za účelem udržení veřejného pořádku. Soudní dvůr uvedl, že sice v předchozí judikatuře takovou možnost dovodil, ovšem šlo o výjimečné okolnosti, které v daném případě nejsou naplněny.¹²⁶

Soudní dvůr v tomto rozhodnutí tak neučinil odklon své dosavadní judikatury. Významným je demonstrativní výčet možností, jakými může zákonodárce upravit shromažďování údajů o telekomunikačním provozu, aby nedošlo k nepřiměřenému narušení základních práv subjektů údajů. Současně také Soudní dvůr jednoznačně konstatoval, že základní podmínkou využití data retention je skutečná a aktuální hrozba národní bezpečnosti, zejména teroristická trestná činnost, ne jakákoliv trestná činnost.¹²⁷

Autor: ME

AKTIVNÍ LEGITIMACE SDRUŽENÍ NA OCHRANU SPOTŘEBITELŮ BRÁNIT ZÁJMY SUBJEKTŮ ÚDAJŮ DLE GDPR

Soud: Soudní dvůr Evropské unie

Věc: C-319/20

Datum: 28.4.2022

Dostupnost: curia.europa.eu

Německá Spolková unie center a sdružení na ochranu zájmů spotřebitelů¹²⁸ (dále jen „Spolková unie“) žalovala dnešní společnost *Meta Platforms Ireland*

¹²³ Vychází z rozhodnutí Prokuratuur, C-746/18.

¹²⁴ Bod 108 anotovaného rozhodnutí.

¹²⁵ Otázky 5 a 6 z bodu 30 anotovaného rozhodnutí.

¹²⁶ Body 120 a 121 anotovaného rozhodnutí, takto rozhodl Soudní dvůr ve věci *Inter-Environnement Wallonie and Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17.

¹²⁷ Bod 61 anotovaného rozhodnutí.

¹²⁸ *Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.*

Limited (dále jen „společnost Facebook“) pro porušení německých předpisů v oblasti ochrany osobních údajů a nekalou obchodní praktiku v rámci nastavení všeobecných obchodních podmínek pro bezplatné hry nabízené skrze Centrum aplikací na adrese www.facebook.de.¹²⁹ Spolková unie je německým právem v těchto případech aktivně legitimována k žalobám na zdržení se jednání nezávisle a bez doložení konkrétních porušení práv určitého subjektu údajů a bez potřeby jím uděleného zmocnění k hromadnému zastoupení.¹³⁰

Zemský soud v Berlíně (*Landgericht Berlin*) návrhu vyhověl, odvolání společnosti Facebook k Vrchnímu zemskému soudu v Berlíně (*Kammergericht Berlin*) bylo zamítnuto. Následně byl společností podán dovolací opravný prostředek ke Spolkovému soudnímu dvoru (*Bundesgerichtshof*), který se musel vypořádat s otázkou aktivní legitimace Spolkové unie za těchto podmínek ve světle článku 80 odst. 2 GDPR. Ten proto vznesl předběžnou otázku k Soudnímu dvoru Evropské unie, zda příslušné ustanovení brání vnitrostátní úpravě, která přiznává sdružením jako je Spolková unie za uvedených okolností právo podat proti porušiteli žalobu v národním občanskoprávním řízení.¹³¹

Soudní dvůr otázku zvažoval především v intencích cíle GDPR v dosažení v zásadě úplné harmonizace vnitrostátních předpisů týkajících se ochrany osobních údajů.¹³² Přes bezprostřední účinek unijního nařízení však některá ustanovení vyžadují vnitrostátní prováděcí opatření, což je i případ článku 80 odst. 2 GDPR, kde je ponechán prostor pro uvážení formy provedení.¹³³ Předmětná německá vnitrostátní úprava však nebyla přijata v reakci na článek 80 odst. 2 GDPR, je tudíž nutno zvažovat, zda se svým obsahem pohybuje v jeho intencích.¹³⁴ Spolková unie naplňuje charakter subjektu předvídaného tímto ustanovením a dané ustanovení GDPR nepod-

¹²⁹ Body 2 a 34-36 anotovaného rozhodnutí.

¹³⁰ Bod 36 anotovaného rozhodnutí.

¹³¹ Body 47, 49 a 51 anotovaného rozhodnutí.

¹³² Bod 57 anotovaného rozhodnutí.

¹³³ Body 58 a 59 anotovaného rozhodnutí.

¹³⁴ Body 61 a 62 anotovaného rozhodnutí.

miňuje výkon zástupné žaloby existencí konkrétního porušení práv.¹³⁵ Tento výklad mechanismu ostatně nesporně přispívá k posílení práv dotčených subjektů údajů.¹³⁶ Současné porušení více rovin, vedle ochrany osobních údajů především též ochrany spotřebitele a zákazu nekalých obchodních praktik, je do značné míry nevyhnutelné a ochrana práv subjektů údajů skrze vnitrostátní mechanismy ochrany spotřebitele tudíž není proti smyslu a znění článku 80 odst. 2 GDPR.¹³⁷ V tomto duchu pak příslušné rozhodnutí pouze potvrzuje a předznamenává harmonizující unijní úpravu, která je obsažena ve směrnici 2020/1828, která má být transponována do vnitrostátních předpisů s účinností od 25. června 2023.¹³⁸

Soudní dvůr tedy v příslušné věci vyložil článek 80 odst. 2 GDPR tak, že nebrání vnitrostátní úpravě, na jejímž základě byla podána žaloba Spolkovou unií. Rozhodnutí je významné, jelikož představuje další posun v úpravě a vytváření nástrojů, které překonávají současné překážky vymahatelnosti povinností vyplývajících z GDPR především vůči nadnárodním společnostem jako je společnost Facebook.¹³⁹

Autor: FK

PŘIMĚŘENOST ZÍSKÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ ZA ÚČELEM BUDOUCÍ IDENTIFIKACE PŘI TRESTNÍM ŘÍZENÍ

Soud: Nejvyšší správní soud
Věc: 5 As 254/2019-49 a 5 As 241/2019-46
Datum: 18. 5. 2022
Dostupnost: nssoud.cz

¹³⁵ Body 64-65 a 70-73 anotovaného rozhodnutí.

¹³⁶ Body 74-76 anotovaného rozhodnutí.

¹³⁷ Body 77-79 anotovaného rozhodnutí.

¹³⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828 ze dne 25. listopadu 2020 o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů a o zrušení směrnice 2009/22/ES.

¹³⁹ Blíže pro kontext a význam rozhodnutí viz LOMAS, Natasha. Europe's top court unblocks more GDPR litigation against Big Tech. TechCrunch. [online] 28.4.2022 [cit. 12.5.2022] Dostupné z: <https://techcrunch.com/2022/04/28/cjeu-gdpr-consumer-litigation/>

Policie ČR v souvislosti s trestním stíháním pro trestný čin porušení autorských práv, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi předvolala obviněné k získání osobních údajů (zejm. daktyloskopických otisků prstů a informací o genetickém vybavení) postupem dle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ("zákon o policii"), přičemž oba obvinění výzvě k získání osobních údajů nevyhověli.¹⁴⁰ Obvinění následně podali žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, přičemž bylo vedeno samostatné řízení pro žalobu každého obviněného.

Předmětné žaloby posoudil Městský soud v Praze, který obviněným vyhověl a posoudil získání osobních údajů pro účely budoucí identifikace za nepřiměřené. Nepřiměřenost Městský soud v Praze dovozoval zejména s odkazem na povahu protiprávního jednání, neboť k trestné činnosti nedošlo v „hmotném“ světě, a nelze ji tedy rozeznávat podle otisků prstů, stop DNA apod.¹⁴¹

Policie České republiky podala kasační stížnost, kde namítala faktory odůvodňující přiměřenost, a to obecný kriminalistický význam osobních údajů, častou recidivu vč. recidivy nestejnorodé¹⁴², vědomost o trestní povaze jednání a praktikování trestné činnosti jako podnikatelské činnosti¹⁴³. Kasační stížnost se také odkazovala na probíhající řízení před Ústavním soudem sp. zn. Pl. ÚS 7/18, jehož předmětem byl návrh na zrušení § 65 odst. 1 zákona o policii. Ústavní soud návrh na zrušení dle předchozí věty zamítl.¹⁴⁴

Podmínkou zákonnosti v konkrétním případě přesto zůstává proporcionalita zásahu.¹⁴⁵ NSS se proto zabýval otázkou, zda získání osobních údajů dle zákona o policii v případě trestného činu proti průmyslovým právům a proti autorskému právu může být přiměřené s ohledem na právo na informační sebeurčení dle čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod¹⁴⁶ a zá-

¹⁴⁰ Bod 1 a 3 obou anotovaných rozhodnutí.

¹⁴¹ Bod 4 obou anotovaných rozhodnutí.

¹⁴² Bod 5 rozhodnutí 5 As 241/2019-46.

¹⁴³ Bod 6 rozhodnutí 5 As 241/2019-46 a bod 5 rozhodnutí 5 As 254/2019-49.

¹⁴⁴ Bod 9 rozhodnutí 5 As 241/2019-46 a bod 8 rozhodnutí 5 As 254/2019-49.

¹⁴⁵ Bod 18 rozhodnutí 5 As 241/2019-46 a bod 17 rozhodnutí 5 As 254/2019-49.

¹⁴⁶ Bod 17 rozhodnutí 5 As 241/2019-46 a bod 16 rozhodnutí 5 As 254/2019-49.

roveň otázkou, jaké faktory je při posouzení přiměřenosti nezbytné posoudit.¹⁴⁷

NSS došel k závěru, že povaha trestného činu nevyklučuje závěr o přiměřenosti získání osobních údajů dle § 65 odst. 1 zákona o policii, přičemž však musí být přihlédnuto k řadě faktorů, jako např. osobě pachatele, dosavadní trestní činnosti, typové i individuální závažnosti či síle podezření.¹⁴⁸

Povaha trestného činu proti průmyslovým právům a proti autorskému právu navíc znamená, že trestný čin nemusí být spáchán v "hmotném" světě a důkazy o něm je třeba hledat ve formě digitálních stop či svědeckých výpovědí, nikoliv ve formě otisků prstů či vzorků DNA.¹⁴⁹ NSS současně zdůrazňuje, že není potřeba prokazovat, že nehrozí recidiva, ale naopak že je nezbytné závěr o přiměřenosti nezbytné podložit závěry, že v individuálním případě je pravděpodobné opakování či gradování trestné činnosti.¹⁵⁰

Rozhodnutí tak představuje cenné vodítko při posuzování přiměřenosti zpracování osobních údajů orgány činnými v trestním řízení pro účely budoucí identifikace v případech trestné činnosti v kyberprostoru.

Autor: OW

3. OSTATNÍ

BITCOIN NENÍ PRO ÚČELY DANĚ Z PŘÍJMŮ CIZÍ MĚNOU

Soud: Krajský soud v Brně
Věc: 30 Af 29/2020 - 48
Datum: 17. 2. 2022
Dostupnost: zakonyprolidi.cz

Krajský soud v Brně rozhodoval o žalobě proti Odvolacímu finančnímu ředitelství. Žalobce v ní napadal rozhodnutí o odvolání proti platebnímu

¹⁴⁷ Bod 12 rozhodnutí 5 As 241/2019-46 a bod 11 rozhodnutí 5 As 254/2019-49.

¹⁴⁸ Body 18 a 19 rozhodnutí 5 As 241/2019-46 a body 17 a 18 rozhodnutí 5 As 254/2019-49.

¹⁴⁹ Bod 28 rozhodnutí 5 As 241/2019-46 a bod 27 rozhodnutí 5 As 254/2019-49.

¹⁵⁰ Bod 28 rozhodnutí 5 As 241/2019-46 a bod 27 rozhodnutí 5 As 254/2019-49.

výměru správce daně, kterým žalobci vyměřil daň za rok 2017. Předmětem zdanění byly zisky spočívající v prodeji Bitcoinů. Na základě žalobcova odvolání žalovaný snížil vyměřenou daň, avšak pouze z důvodu uznání výdajů pro dosažení příjmů dle § 10 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.¹⁵¹ Správce daně i žalovaný považovali zisk z prodeje virtuálních měn za ostatní příjmy upravené v § 10 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona o daních z příjmů.¹⁵² Naproti tomu má žalobce za to, že by měl být tento zisk od daně dle § 4 odst. 1 písm. ze) zákona o daních příjmů osvobozen.¹⁵³

Soud posuzoval, zda je Bitcoin možné považovat za cizí měnu pro účely daně z příjmů a zda je tak zisk za prodej/směnu Bitcoinů osvobozen od předmětné daně.¹⁵⁴

Dle § 4 odst. 1 písm. ze) zákona je od daně osvobozen „*kursový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně, nejedná-li se o účet zahrnutý v obchodním majetku, s výjimkou kursového zisku při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně na evropském regulovaném trhu nebo na obdobném zahraničním regulovaném trhu, na kterém se obchody s těmito měnami uskutečňují.*“

Za zásadní, soudem uvedený, argument lze považovat, že Bitcoin není cizí měnou, neboť se nejedná o peněžní prostředek emitovaný zahraniční centrální bankou, jehož oběh by byl touto bankou regulován a uzákoněn na území určité země.¹⁵⁵ Soud mimo jiné také uvedl, že je třeba zkoumat charakter uskutečněné transakce (jakým způsobem je s Bitcoinem nakládáno). Uvedl, že pokud by byl Bitcoin využit ne jako investiční nástroj, ale pro platbu za zboží a služby, pak by předmětná transakce nepodléhala dani z příjmů.¹⁵⁶

Z výše uvedeného je patrné, že dle soudu není možné prodej Bitcoinu za českou měnu osvobodit od daně z příjmů dle výše citovaného ustanovení. Je však třeba mít na paměti, že se případ týkal zdaňovacího období za rok

¹⁵¹ Body 1-5 anotovaného rozhodnutí.

¹⁵² Bod 21 anotovaného rozhodnutí.

¹⁵³ Body 1-5 anotovaného rozhodnutí.

¹⁵⁴ Bod 1 anotovaného rozhodnutí.

¹⁵⁵ Bod 27 anotovaného rozhodnutí.

¹⁵⁶ Bod 31 anotovaného rozhodnutí.

2017. Je otázkou, zda by soud rozhodl stejně i po tom, co byl Bitcoin uzákoněn jako oficiální měna El Salvadorem. Za povšimnutí také stojí, že názor soudu o tom, že platba Bitcoinem za službu a zboží nepodléhá dani z příjmů, odporuje (alespoň bez doplnění dalšího kontextu v rámci výkladu zde anotovaného judikátu) informaci GFŘ č. j. 18809/22/7100-40050-205680.

Autor: JS

ELEKTRONICKÁ KONTRAKTACE SE SPOTŘEBITELEM

Soud: Soudní dvůr Evropské unie

Věc: C-249/21

Datum: 7. 4. 2022

Dostupnost: curia.europa.eu

Společnost Fuhmann-2 založená dle německého práva vlastní hotel, jehož pokoje lze pronajmout mj. prostřednictvím platformy booking.com. Jeden ze zákazníků v postavení spotřebitele si v daném hotelu prostřednictvím uvedené platformy zarezervoval pokoje (klikl na tlačítko „rezervuj“, zadal požadované údaje a klikl na „dokončit rezervaci“). Do hotelu se pak v rezervovaný termín nedostavil a uvedená společnost mu vyúčtovala v souladu s všeobecnými podmínkami storno poplatků (2.240€). Zákazník poplatků nehradil, společnost Fuhmann-2 tak podala žalobu k německému okresnímu soudu na zaplacení částky s tím, že zákazník s ní uzavřel smlouvu prostřednictvím platformy booking.com.¹⁵⁷

Předkládací soud (německý okresní soud) zejména posuzoval, zda výraz „dokončit objednávku“ naplňuje podmínky stanovené čl. 8 odst. 2 směrnice 2011/83, tedy že objednatel tímto potvrzením výslovně vzal na vědomí (a byl schopen posoudit), že si je vědom toho, že se takovou objednávkou zavazuje k placení.¹⁵⁸ Okresní soud zdůraznil, že kombinace zakliknutí „rezervace“ a „dokončení rezervace“ dle něj není v běžném jazyce nutně

¹⁵⁷ Body 10-14 anotovaného rozhodnutí.

¹⁵⁸ Bod 15 anotovaného rozhodnutí.

spojována s povinností zaplatit, ale je také často používána „jako synonymum k „předem si zdarma zamluvit.“¹⁵⁹

Okresní soud přerušil řízení a formuloval předběžnou otázku v tom smyslu, jestli příslušné ustanovení směrnice znamená, že je možné pro naplnění vědomosti objednatele, že se zavazuje k placení, akceptovat daný výraz zapsaný na tlačítku ve smyslu „objednávka zavazující k platbě“, nebo lze akceptovat i jinou odpovídající a jednoznačnou formulaci, která spotřebitele upozorní na skutečnost, že podáním objednávky vzniká povinnost zaplatit obchodníkovi a jestli je pro dané „relevantní výlučně výraz zapsaný na tlačítku“ či jestli lze dané vyvozovat i z kontextu.¹⁶⁰

Soudní dvůr se k dané otázce vyjádřil v tom smyslu, že primárně je nutno zachovávat vysokou úroveň ochrany spotřebitele zajištěním informovanosti a bezpečnosti při transakcích. Obchodník tak musí upozornit spotřebitele o platební povinnosti jasným způsobem bezprostředně před objednávkou,¹⁶¹ což musí také zajistit.¹⁶² Dané potvrzuje rovněž bod odůvodnění 39 směrnice 2011/83 v tom smyslu, že spotřebiteli musí být poskytnuta jednoznačná formulace, že učiněním objednávky mu vzniká platební povinnost a vázanost všeobecnými podmínkami. Soudní dvůr tak na základě toho poměrně jednoznačně uzavřel, že předkládající soud bude muset zejména „ověřit, zda je výraz „rezervace“ v německém jazyce jak v běžném jazyce, tak v povědomí průměrného spotřebitele, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, nutně a systematicky spojován se vznikem platební povinnosti.“¹⁶³ To dále znamená, že v souvislosti s příslušným ustanovením směrnice musí dojít k posouzení, jestli formulace „dokončit rezervaci“ odpovídá výrazu „objednávka zavazující k platbě“, což musí vycházet jen z toho, co je uvedeno na příslušném tlačítku, nikoli z kontextu či z všeobecných podmínek.

¹⁵⁹ Bod 17 anotovaného rozhodnutí.

¹⁶⁰ Bod 18 anotovaného rozhodnutí.

¹⁶¹ Bod 23 anotovaného rozhodnutí.

¹⁶² Bod 24 anotovaného rozhodnutí.

¹⁶³ Bod 33 anotovaného rozhodnutí.

Soudní dvůr tak naznačil, že kontext transakce nestačí k tomu, aby spotřebitel chápal dané kliknutí jako závazek platit. Důsledkem toho je pro společnost booking.com nutnost přezkoumat formulace na tlačítku ideálně ve všech jazycích členských států EU. Zajímavé také je, že ačkoli k objednávce došlo prostřednictvím platformy booking.com (která stanovila kontext transakce), tato platforma zůstala zcela mimo daný soudní spor (což znamená, že i ostatní ubytovatelé by se mohli dostat do obdobného problému). Pro platformu booking.com se tak jedná o významný podnět k zamyšlení nad změnami kontraktačního procesu, a to minimálně ve smyslu úpravy potvrzovacího tlačítka a jeho znění.

Autor: PL

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).
